

GIDSENKRANTJE
 "LANGE NELLE"

1-STE JAARGANG NR 1
 JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER

DRIEMAANDELIJKS ORGAAN VAN
 DE AFDELING OOSTENDE VAN DE
 WESTVLAAMSE GIDSENKRING
 V.Z.W.

AFGIFTEKANTOOR OOSTENDE X

In dit nummer:

- 1. MARC LOY - Voorwoord
- 2. MARCEL BRAET - De Historische Polders van Oostende
- 7. DIRK BEIRENS - Verslag van onze 'Krekentocht'
- 8. OMER SIMOENS - August Van Yper
- 9. MARC LOY - Maurice Antony, de fotograaf die Oostende met licht beschreef
- 10. ANN SAMYN - Louise-Marie, eerste koningin der Belgen (deel 1)
- 13. AKTIVITEITENKALENDER
- 15. SPROKKELS

Verantwoordelijke
 uitgever en redactie:
 Ann SAMYN
 Torhoutsesteenweg 446
 8400 OOSTENDE

Secretariaat:
 Marcel BRAET
 Eekhoornstraat 20
 8400 OOSTENDE

Voorzitter:
 Marc LOY
 Batterijstraat 70
 8400 OOSTENDE

De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

TOCH!

Misschien, beste lezer, houdt u nu het primeur nummer van de Oostendse Gidsenkring met ambivalente gevoelens tussen de verbaasde vingers: enerzijds is er de opluchting dat u eindelijk weer iets van ons hoort, anderzijds wellicht ook een knagende ergernis omdat dit zó lang duurde.

Eindelijk dus wat nieuws van onze prille vereniging waar u, in blind vertrouwen, lid van werd maar waar u zo bedroevend schaars over hoorde tijdens de eerste zes maand van 1989.

Hoewel het bestuur blaakt van toffe en beloftevolle initiatieven, eiste het opstarten van onze 'Lange Nelle' meer tijd en energie dan verwacht. Daar boven op kwam dan nog het gelukkige aanbod wat we vanwege de Provincie kregen toegespeeld om in de toekomst te gidsen in het toekomstig Recreatie Park Raversyde. Wij aanvaardden enthousiast maar dát doofde meteen alle initiatieven voor het voorjaar omdat we weer de banken in moesten voor een (leerrijke) bijscholing terzake.

Weet echter, beste leden, dat we u eeuwig, of toch zeer lang, dankbaar blijven omdat u ons, zonder krediet, moreel en financieel hebt willen steunen tijdens de startperiode. We beloven u alvast een primeurwandeling doorheen de vestingsarchitectuur van beide wereldoorlogen in het Prins Kareldomein.

Ondertussen ging eind juni onze eerste aktiviteit door: een boeiende avondwandeling door het Oostendse Krekengebied o.l.v. onze sekretaris.

Hopelijk vormt ons tijdschrift naast rondleidingen, bezoeken en voordrachten een periodieke link met achtergrondinformatie, interessante artikels en nieuwtjes van de kring.

Het weze dus genoteerd. We zijn gestart!

Het bestuur.

De Historische Polders van Oostende.

Marcel Braet

Wie ooit de uitgebreide literatuur, die de Oostendse Polders behandelt, heeft doorgenomen zal ook de verschillende tegenspraken i.v.m. datering en de loop van de diverse dijken hebben vastgesteld. Denken we maar aan de "Gemene dijk".

J.B. Ameryckx heeft om die reden een studie-onderzoek gedaan van bodemkundige en landbouwkundige aard gekoppeld aan historische en literatuurgegevens.

Dit artikel is dan ook gebaseerd op zijn resultaten, gepubliceerd in het tijdschrift "Biekorf" van 31.8.1949.

Het ontstaan van de "Historische Polders van Oostende" kan niet losgekoppeld worden van het "Beleg van Oostende" (1601-1604) zonder hetwelke er gewoonweg geen sprake zou geweest zijn van de "Oostendse Polders". Over het "Beleg" willen wij hier niet te ver uitweiden gezien dit een uitgebreid hoofdstuk op zichzelf is.

V o o r g e s c h i e d e n i s

In 1445 kreeg Oostende van Philips de Goede een vergunning om aan de westzijde van de stad een haven uit te bouwen (18.10.1446). De haven situeerde zich ongeveer ter hoogte van het huidige Kur-saal met een dok in de huidige Van Iseghemlaan. "Haven" was eigenlijk een groot woord want er konden slechts vissersschuiten binnenlopen en dan nog alleen bij hoog water.

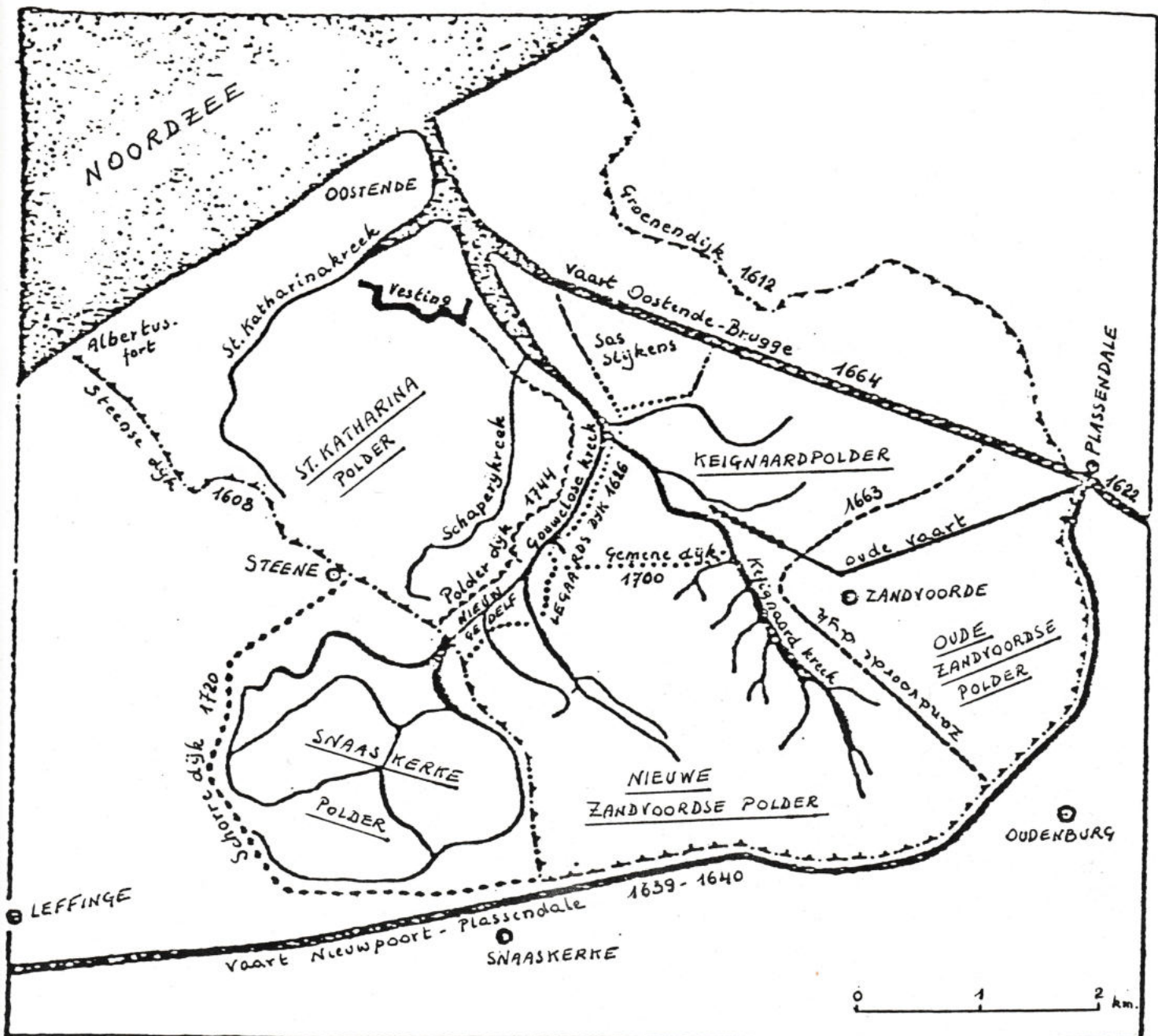
Omstreeks 1443 werd de "Oostendse Watergang" gegraven (door de natuur later vervormd tot de St. Catharinakreek) om aldus water-verbinding te bekomen tussen Oostende en 's Heer Woutermans Ambacht (dit Ambacht omvatte een gedeelte van Bredene - Ettelgem - Oudenburg - Mariakerke - St. Catharina en Zandvoorde). Deze watergang stond in verbinding met de Ieperleed (deze liep van Ieper over Diksmuide naar Brugge alover de plaats van de huidige vaart Nieuwpoort-Plassendale).

1584 : terwijl de westgeul langzaam maar zeker aan het verzanden was ontstond er aan de oostzijde van de stad een nieuwe geul (de huidige havengeul).

H e t B e l e g

Op het einde van de 16e eeuw kende onze streek de Spaanse overheersing met de godsdienstoorlogen tussen Spanje (Roomskatholiken) en de gereformeerden (vooral Nederland en ook Oostende). Nadat Gent, Brussel en Antwerpen in 1585 werden ingenomen door de Spanjaarden bleef slechts Oostende in handen van de Nederlanders. Na een periode van regelmatige aanvallen werd Oostende in 1601, onder Maurits van Nasau in "staat van beleg" gebracht. Deze bloedige strijd duurde tot 20.9.1604. Dit betekent 3 jaar en 80 dagen.

D e O o s t e n d s e P o l d e r s

Om strategische redenen had men (reeds voor het "Beleg") de duinen ten Oosten van de stad doorgestoken waardoor de streek rond Oostende, bij vloed, regelmatig onder water kwam. Zodoende schuurde het in- en uitvloeiende zeewater de nieuwe geul tot een ware havengeul.

Na het beleg werden, op verzoek van het Brugse Vrije, de plannen gemaakt voor het aanleggen van een grote ringdijk. In 1608 startte men de werkzaamheden van de "Steense dijk". Deze liep van het Albertus fort in zuidelijke richting (de huidige Steense dijk) tot op ongeveer 500 m. ten N.O. van Snaaskerke. Vandaar, een vierde cirkelomtrek beschrijvend tot aan Plassendale (langs dit deel kwam later de vaart Nieuwpoort-Plassendale) ; van Plassendale in N-richting over Bredene tot aan zee. Dit laatste stuk, "Groenendijk" genaamd, kwam klaar in 1612. (Dit is de huidige Groenendijk op de grens Oostende-Bredene en heeft niets te maken met de Groenendijk die loopt van de Kapittelstraat naar de vaart in Oudenburg.)

Het overstroomde gebied was aldus volledig ingedijkt. Twee dorpen waren echter nog bedreigd, enerzijds St. Catharina-dorp en anderzijds Zandvoorde. Alhoewel het iets hoger lag wilde men Zandvoorde toch volledig vrijwaren en werd in 1626 de "Legaardsdijk" aangelegd. Deze liep van aan het Philippusford (Sas-Slijkens) tot aan de Steense dijk zodat de Gouwelozekreek langs de oostzijde ingedijkt was. Het dorp St.-Catharina werd opgegeven en verdween volledig.

In 1627 werd de Catharinapolder onder water gezet (Deze polder was reeds ondergelopen bij de "Grote Vloeiing" van 1584). Door de veelvuldige onderwaterzettingen ontstonden de Catharinakreek, de Gouwelozekreek en later de Keignaertkreek.

De bewering dat de Keignaertkreek zijn ontstaan had rond het beleg klopt niet. Ter vrijwaring van Zandvoorde werd de Legaardsdijk aangelegd. De Keignaertkreek die op 100 meter van het dorp Zandvoorde lag betekende bij overstroming veel meer gevaar dan de Gouwelozekreek die op een paar kilometer van het dorp lag. Uit deze en verdere gegevens wordt verondersteld dat de Keignaert slechts na de onderwaterzetting van 1664 werd gevormd.

Door de Legaardsindijking werd enkel de Catharinapolder nog onder water gezet met als gevolg : deze polder slibde langzaam dicht en de havengeul kreeg geen voldoende spoeling meer. In 1662 was de geul bijna volledig verzand, bij laag water had men nog slechts 0,55 m. water. In 1663 kwam markgraaf Carracena naar Oostende om de zaak te onderzoeken. Er bleek maar een oplossing : een grotere oppervlakte diende onder water gezet te worden.

Het kanaal Nieuwpoort-Plassendale was ondertussen klaar (1639-1640). Het kanaal Brugge-Plassendale (1622) werd doorgetrokken naar Oostende (1664).

Om een grotere spoelruimte te bekomen keek men uit naar de "Nieuwe Zandvoordse Polder" maar om Zandvoorde verder te beschermen moest een nieuwe dijk worden aangelegd, nl. de "Zandvoordedijk". Deze werd gebouwd in 1663. De dijk liep vanaf de vaart Nieuwpoort-Plassendale naar Zandvoorde tot een 600 m. van de dorpskern (de huidige Groenendijk en de volledige Zwanenlaan -dit stuk kon destijds bereden worden) vervolgens beschreef hij een bocht en liep tot aan de dijk van het kanaal Plassendale-Oostende (dit stuk was niet berijdbaar).

Deze dijk werd dus niet vóór 1663 aangelegd, gezien hij aanleunde tegen de dijk van het kanaal Plassendale-Oostende dat zelf pas in 1664 voltooid was.

Op 25.3.1664 werd gans het gebied (Catharinapolder - Keignaertpolder en de Nieuwe Zandvoordse polder) onder water gezet.

Het is in die periode dat de Keingaertkreek ontstaan is. Deze werd op een bepaald moment tot 8 m. diep en 100 m. breed. Bij de bevolking van Zandvoorde rees ongerustheid. In 1700 werd dan een dijk aangelegd die de Nieuwe Zandvoordse Polder afsloot en aanleunde bij de Zandvoordedijk, nl. de "Gemene dijk" (de huidige Grintweg vanaf de Zwanenlaan tot ongeveer de Gistelse steenweg).

Gezien ook deze dijk berijdbaar was en aansloot bij het berijdbaar gedeelte van de Zandvoordedijk is achteraf verwarring ontstaan bij het opmaken van stafkaarten.

Door het afsluiten van de Nieuwe Zandvoorde polder moest uitgezien worden naar een nieuwe spoelpolder. Het zou de "Snaaskerkepolder" worden. Om enerzijds deze polder af te dijken en anderzijds om Stene te sparen werd alweer een nieuwe dijk aangelegd : In 1920 was de "Schorredijk" klaar.

Er werd een verbinding gegraven tussen de Gouwelozeekreek en een opening in de Steense dijk. Langsheen dit, het "Nieuw Gedelf", kon het water gemakkelijker in de Snaaskerkepolder binnendringen.

De Catharinapolder slibde dicht en was van geen nut meer als spoelpolder en om deze gronden als landbouwgrond voor te bereiden werd, voor de laatste maal, een nieuwe dijk gebouwd : de "Polderdijk" aan de westzijde van de Gouwelozeekreek. In 1744 was deze voltooid.

Maar ook de andere polders slibden aan tot Napoleon in 1803 de Snaaskerkepolder, als laatste, deed sluiten. Er werd definitief afgezien van het systeem van de spoelpolders.

Dicht bij de haven werden er spuikommen gegraven die in gebruik waren tot aan W.O. I.

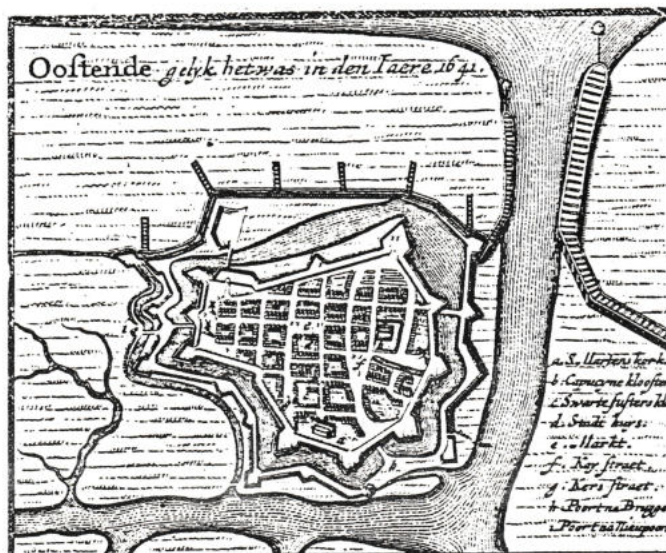
Thans wordt de havengeul regelmatig uitgebaggerd.

Bronnen :

- J. Bowens : Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde Zeestad Oostende (1792) ;
- E. Vlietinck : Het oude Oostende en zijn driejarige belegering (1897) ;
- J. Amerijckx : De historische polders van Oostende (1949).

Samenstelling: Marcel Braet.

Verslag van onze 'Krekentocht'.

Birk Beirens

Vrijdagavond 30 juni: de maiden-aktiviteit van onze gidsenkring, hoewel ook mannelijk volk opdaagde:

Krekenwandeling o.l.v gidsensekretaris Marcel Braet

Onder de zwoele uitnodigende midzomeravondzon verzamelden een twintigtal sympathisanten zich rond de Steense uitstapjeshuifkar voor het St.-Annakerkje.

Zich krombuigend luisterde de klokketoren mee naar de geschiedenis van Stene. Daar maken ook het eeuwenoude palmhouten Christusbeeld aan de achterkant en het graf van Guido Gezelles broer deel van uit.

Via het kerkhof, een overwelfd geleed (gaanpad naast 'De Vlasschaard') en de Schorredijk links bereikten we het verlengde van de Steense dijk. Rechts bunkerpartijen, waarin onze 'commando-eenheid' zich verlustigde, links het Schorresportpark en het Volkstuinpark 'K. Achtergaele'. Buggy-onvriendelijk maar kort was het stukje Steense Dijk langs het oude stort.

Hoek Klemskerkestraat en Steense Dijk was de geschikte plaats voor onze gids om het ontstaan van de 'Oostendse Historische Polders' uit de doeken te doen (zie speciaal artikel in dit nummer). Voor ons zagen we de Steense Dijk wegkruipen tussen een oud treinwachtershuisje en de hoeve 't Meeuwenhof. Voorbij de bocht naar de Polderdijk kregen we uitleg over het geodetisch signaal en de wat verder rechts gelegen Sluis- en Zoutekreek en de resten van het antitankkanaal.

Niet te geloven: op enkele duizenden meters van het mondaine Oostende met zijn betonnen silhouet en walmend klauwend industrieterrein ligt een nagenoeg - ze zijn niet altijd vuur en water - ongerept landbouw- en natuurgebied.

Het gevaarlijkste stukje wandeling diende zich aan als een rechte strook 'Gistels Kassietje', richting Zandvoorde tot aan de spoorwegbrug. Blikvangers naast de hoeven waren de steenbakkerij 'De Keygnaert', de verbrandingsoven en het chemisch bedrijf UCB-CNO.

Vanop de spoorwegbrug wenkte het vredige dorp aan de Keignaertkreek, Zandvoorde, maar wij wendden onze schreden Snaaskerkewaarts over de oude spoorlijn, waarvan de bestemming onduidelijk blijft.

Links en rechts ontwaarden we, terwijl we voorttsjoekten, waterplassen omzoomd met rietvelden... een bloemen-, planten- en vogelparadijs. Weer op de begane grond van de Schorrestraat trokken we tenslotte lijnrecht georiënteerd op de kerktoren terug naar Stene-Dorp.

Nadat de laatste zonnegloed ons nog even gestreeld had en gids Marcel ons gewezen had op het unieke dambordpatroon van de wegen in het schorregebied, waren onze dorstige kelen aan een verfrissing toe.

Enkele dapperen wilden de bijna 3 uur durende uitstap onmiddellijk overdoen, maar die hebben we - geloof het of niet - moeten opsluiten in de Steense molen. Het was rustgevend, leerrijk en natuurlijk schoon... bedankt Marcel.

Mijmeringen

***

August VAN YPER

Omer Simoens

32 jaar lang heeft August Van Yper zijn 'Menère' James Ensor trouw gediend in het huis Vlaanderenstraat 27, maar toen Ensor in 1949 stierf, vergat hij zijn oude huisdienaar in zijn testament ... Een nicht, de enige dochter van Ensors enige zuster, erfde alles. August was daarvoor niet kwaad of wrokkig en hij vergeeflijkte deze ondankbaarheid met de kwinkslag: "Menère kan toch niet aan alles peinzen!..."

Er wordt wel eens beweerd dat geen enkele heer 'groot' is voor zijn knecht, maar op iedere regel is een uitzondering. Zo was Ensor werkelijk een god in de ogen van August. Voor ons, gewone stervelingen, is het alleszins een troost te beseffen, dat zelfs goden af en toe eens een bak kunnen schieten... De stad Oostende herstelde de vergetelheid van Ensor gelukkig gedeeltelijk door August in 'zijn' huis kosteloos te laten wonen. Gustje leefde er nog 14 jaar tot midden december 1963 en werd 79 jaar.

Wanneer een groep bezoekers naar het museum kwam, trad August op als gids. Hij vertelde mij eens dat hij een schoolgroep kreeg, begeleid door een pastoor. Zoals men weet zijn pastoors nogal nieuwsgierig van aard, en zo had deze heel wat vragen gesteld. Aan het einde van de rondleiding zei August: "Mijnheer Pastoor, mag ik u nu ook eens een vraag stellen?". "Ja zeker, mijn vriend", antwoordde de geestelijke. "Wel", hernam August, "kent u het verschil tussen Adam van voren en Eva van achter?". Het hoofd van de pastoor kleurde tot een doorrijpe tomaat, hij vreesde een 'gepeperde' mop! August stelde hem echter gerust en zei: "Maar Mijnheer Pastoor, je moet daarvoor niet rood worden. Er is geen verschil tussen Adam van voren en Eva van achter. Adam begint met een A en Eva eindigt ook met een A. Zodus...". August grinnikte: "Die pastoor was zeer content met dit antwoord weie, want hij had schrik voor zijn joengens!".

August was een spotvogel, een vat vol humor en sarcasme net als zijn illustere baas. Eens vroeg hij aan mijn vrouw(*): "Maar madame, ben je niet bang voor je kletskep?" Mijn vrouw keek bedremmeld en stotterde enigszins achterdochtig: "Waar... waarvoor eigenlijk?". "Wel", zei August, "Ken je dan niet het spreekwoord: geen haar, geen vreugd, er bestaat geen één kletskep die deugt!". Gustje placht ook altijd te zeggen: "Ik ben geen Oostendenaar, ik kom van Ieper", een allusie op zijn familienaam Van Yper...

Op woensdag, 22 februari jl. fungeerde ik als gids in het Ensormuseum voor een groep schoolkinderen van 8 tot 12 jaar. Als slot vertelde ik in de vroegere eetplaats op de tweede verdieping, dat August op het einde van zijn leven enorm gekweld werd door reuma. Hij kon de trappen niet meer op de gewone manier af dalen maar was verplicht zich om te draaien en zo achterwaarts naar beneden te strompelen, zich vasthoudend aan de trapleuning. Eén der begeleiders zei me lachend: "Nu heb je ze wat verteld, zulle!" En waarachtig, die leerlingen hebben allen August nageaapt om terug op de gelijkvloerse verdieping te belanden.

Gustje vroeg me op een keer: "Waarom is de wereld rond?" Ik bleef het antwoord schuldig en Gustje giechelde: "Je weet ook niet veel, hé! Dat is omdat zij in de hoeken niet zouden kunnen sch...!".

(Honni soit qui mal y pense...)

(*) n.v.d.r.: Omer is een 'beetje' kaal.

Maurice Antony :

DE FOTOGRAAF DIE OOSTENDE MET LICHT BESCHREEF

24 jaar geleden stierf fotograaf Maurice Antony te Oostende, de stad die hij zo meesterlijk, van royaal mondain tot naturalistisch hard, wist te fixeren met een ontmeasbaar geduld en grandioze ambachtelijke vakbekwaamheid. Zowel de kwaliteit van de foto's, de technische afwerking als de blik achter de camera verraden een tomeloze begeestering, eigen aan de pure kunstenaar.

Het voorziene gesprek met de gezusters Antony over hun vader drijft ons al vlug naar de albums en catalogi. Het werd dus letterlijk een (inter)view, een kijk op het werk van 'papa': een uniek 'beeldverhaal' waarbij woorden alleen maar afbouwen, zo 'sprekend' is het fotomateriaal.

Wie was die dichter van het licht, die goochelaar met de gevoelige plaat, die meester van de sfeerscheping, die kleine, letwat voorovergebogen man die de realiteit van alle dag tot kunst wist te kaderen en zo een bevoorrecht kroniker van zijn tijd werd.

Van huize uit

Maurice Antony werd op 9 juni 1883 te Ieper geboren. Meij. Gaby Antony: „Mijn grootouders hadden daar een fotokwint. Mijn vader leerde dus de stiel thuis en na zijn collegejaren volgde hij nog de cursus grafische scheikunde aan de kunstakademie”.

De ouders van Maurice, zijn moeder was Marie-Léontine Permeke, tante van kunstschilder Constant Permeke, hielden het bijna exclusief bij portretfotografie in de eigen studio. Pas als de zonen Maurice, en de twee jaar jongere Robert, zich in de ouderlijke zaak engageren speelt men meer en meer op verplaatsing: er werden foto's genomen bij de mensen thuis, op huwelijksfeesten... De schuchtere start van het latere free-lance reportagewerk voor kranten en tijdschriften tot ver over de grenzen heen. Ook het historisch gebouwenpatrimonium van zijn vaderstad boeide Antony fotografisch en dat jeugdwerk zou na de verworpingen van de Iste wereldoorlog van onschatbare waarde zijn voor restaurateurs en stedenbouwkundigen.

Tijdens de wereldbrand neemt de familie de wijk naar Frankrijk waar vader Honoré, ziek geworden, in 1919 sterft. Tijdens de oorlog zelf

komt Maurice verschillende keren naar zijn zwaar geteisterde stad op bezoek en zijn reportagewerk als 'oorlogsreporter' haalt, over dubbele pagina's uitgesmeerd, de toenmalige wereldbladen: „L'Illustration, Daily Mail, Daily Mirror, The Graphic...”. 200 van die foto's evoceren de oorlogsellende tijdens een tentoonstelling in 1916 in het Petit Palais op de Champs Elysées te Parijs.

Met de tram

In 1919 dus, keert de familie weer naar België. Ieper was total loss, een spookstad the-day-after en na een zwerftocht via Gent en Brugge nestelen de twee broers zich samen met hun moeder 'voorlopig' in de Euphrasine Beernaertstraat, 18 in Oostende met in het achterhoofd de idee ooit naar Ieper terug te keren als de stad was heropgebouwd. Dat was trouwens ook de reden waarom Antony geregeld zijn vaderstad bezocht in 1919 en daar de ruines fotografeerde. Nu zijn dat unieke documenten van een stad die in die jaren uit zijn eigen asse herrijst.

In Oostende valt het studiowerk volledig weg want de na-oorlogse stad tovert voor de fotograaf een gedroomd decor voor zijn fotosafari's: geregelde pleisterplaats van de koninklijke familie, de Beau Monde op de Wellingtonrenbaan en bij de kursaallevensmomenten, de kwijnende glamour van de Belle Epoque-gevels, de hard labeurende vissers rond vismijn en kaai, de steeds wisselende noordzee- en bovenal het schepend, alles vibrerend licht. Naast neef Constant Permeke ontmoet hij er ook geregeld James Ensor en Leon Spilliaert. Daarnaast blijft er het reportagewerk tussen De Panne en Knokke voor de lokale en internationale bladen. Gaby Antony: „Onze vader heeft nooit zelf een auto gehad, alle verplaatsingen deed hij ofwel te voet ofwel met de tram”.

1940: de wereld wordt voor de tweede keer bedrogen. Het gezin, inmiddels met 3 dochters uitgebreid, (het oudste zoonje stierf kort na de geboorte) vertrekt naar Londen waarna Maurice zich als veelgevraagd gelegenheidsreporter in Stoke-on-Trent vestigt en zijn reportages o.a. kwijt kan aan Belgische bladen die in Londen werden uitgegeven. 6 jaar later komt het gezin de plas weer over en de nu al 63-jarige

Antony, weet met bewonderenswaardige energie opnieuw van AF te beginnen. In 1951 wordt hij gevierd als ouderdomsdeken van de Persklub van de Kust met een ontvangst op het stadhuis en in 1958, hij is er dan 75, wordt een televisieprogramma aan hem gewijd.

Op 21 juni, 11 dagen na zijn achtigste verjaardag, sterft Maurice Antony. Tot 6 maand voor zijn dood bleef hij nog professioneel actief. Juffrouw Antony: „Tot de laatste dag dat hij zelf bleef werken zei hij ons nog: Ik ben nog altijd even geboeid bij de ontwikkeling van mijn foto's als betrof het mijn eerste. Hij bléél eenvoudigweg gefascineerd door hetgeen hij zag”. Elise Antony: „Papa had een immens geduld, hij kon wachten, soms weken lang, tot hij de juiste beeldcompositie vond en de gepaste lichtinval. Hij streefde echt de perfectie na”.

Formidabel

Als wij peilen naar de 'vader' achter driepikkel en lens antwoorden de zusters, na een bijna devote stilte, unaniem: „Hij was formidabel, echt waar, een goede man”. En na een mijmerend moment, tegen elkaar: „waar is de tijd hé!” Gaby Antony: „Mijn vader leefde in een tijd waarin de man nog niet meehielp in het gezin. Hij kon zich dus totaal toeleggen op zijn werk. Ik kan mij bv. niet herinneren dat hij ooit één bord heeft afgewassen. Klassiek was ook dat hij tijdens de maaltijden af en toe van tafel weg liep naar zijn 'chambre noire' om het ontwikkelingsproces verder te kunnen zetten”. Thérèse Antony: „Het gebeurde ook meer dan eens dat vader niet thuis was bij de maaltijden en voor belangrijke reportages of evenementen moest hij er ook af en toe 's nachts op uit. Meer dan eens hoorden wij hem dan ook zeggen dat een metselaar of een bediende die 's avonds thuis kwam, gedaan had met werken, maar dat een fotograaf dan nog moest beginnen met de ontwikkeling van zijn foto's. Hoewel hij voor geen geld ter wereld zijn beroep had willen missen hé”.

Elise: „Vader en moeder waren allebei klein van gestalte en vader liep dan ook nog wat voorover gebogen, dat kwam waarschijnlijk omdat hij in de beginperiode echt gebukt liep onder de zware foto-apparatuur inclusief driepikkel”.

Antony „beschreef” zijn stad met licht. Een niet-geënceneer straatafereelje. Een man stapt richting groentemarkt. Op de achtergrond de toren van het, tijdens de tweede wereldoorlog vernielde stadhuis, op het Wapenplein.

Wie is dat ?

Gaby Antony: „Papa werd, als persfotograaf overal gezien. Hij was gekend door iedereen, maar hijzelf kende natuurlijk niet iedereen. Als de mensen hem dan groetten, kon hij zich dan lopen afvragen: tja, wie is dat nu weer? En da's begrijpelijk als je als fotograaf bv. een brui洛夫ierende familie vereeuwigd heeft iedereen minuten lang de fotograaf aan het werk gezien maar de fotograaf zelf is te druk bezig met zijn werk om op dat moment bewust gezichten te memoriseren”.

De fototheek van Maurice Antony is immens en bevat -naast de artistieke waarde- een schat aan documentair en illustratief sociale en historische informatie. Vader Antony legde zelf zijn klassifikatiesysteem aan waar de dochters nu nog altijd uit putten: iedere keer wordt het een ontdekkingstocht in een gefixeerd verleden en bij familietafereltes bloeit soms weer een stukje vergeeten jeugdherinnering op. Gaby: „Zoals nu ook weer voor de retrospectieve te Ieper waar documenten aan het licht zijn gekomen die nog niemand gezien heeft”.

Juffrouw Gaby Antony die haar vader vroeger ook al hielp in de donkere kamer, beredert nog altijd het kopiëren van de oorspronkelijke afdrucken. Tientallen buiten- en binnenlandse catalogi, kunstboeken, kranten en tijdschriften weten nu nog het werk van de 'meester' te waarderen...Zo heeft men zich bij de rekonstruktie van de Ieperse hallen en belfort voor bepaalde details gebaseerd op foto's die mijn vader in de jaren voor W.O.I. geschoten heeft van dit gebouw”.

(Marc Loy)

Het mondaine leven tijdens de kursaalfestiviteiten in de zomer van 1923.

James Ensor op het bordes van het oude kursaal in 1926.

Louise-Marie

eerste koningin der Belgen.

(deel 1)

Ooit populairder dan Elisabeth en Astrid was Louise-Marie, de eerste koningin van België die in oktober 1850 te Oostende overleed. Ze was toen 39 jaar.

In een boeiend historisch werk situeert Mia Kerckvoorde 'het vergeten leven' van deze indrukwekkende dochter van Louis-Philippe van Orléans en tweede echtgenote van Leopold I. Zij werd koningin in een moeilijke tijd en een niet gemakkelijk land. Over de persoonlijke gevoelens van Louise-Marie is men uitgebreid ingelicht. De koningin schreef vanuit België, en in alle omstandigheden, elke dag minstens één brief naar haar mama, Marie-Amélie in Parijs.

Het huwelijk met Leopold I.

Louise-Marie-Thérèse-Caroline-Isabelle d'Orléans werd geboren op Sicilië waar haar ouders in ballingschap leefden. Toen ze twintig was, en haar vader Louis-Philippe zopas koning van Frankrijk was geworden, werd zij uitgehuwelijkt aan de 42-jarige Leopold-Chrétien-Frederik van Coburg, eerste koning België. Louise-Marie kreeg de schok van haar leven toen haar onbezorgde leven tje aan het Franse hof abrupt beëindigd werd. Ze was niet direkt gelukkig met het huwelijk. Ze kende Leopold reeds lang als vriend des huizes, zag in hem een goede vriend maar geen ideale echtgenoot. Misschien wist zij ook dat hij nooit genas van de liefde voor zijn eerste vrouw, Charlotte van Wales. Deze gaf ooit Willem van Oranje de bons om met Leopold te kunnen trouwen. Ze overleed echter na één jaar huwelijk in het kraambed.

Ook voor Leopold was het geen huwelijk uit liefde. Vlak na de Tiendaagse Veldtocht en de zelfstandigheid van België had de eerste vorst van het nieuwe koninkrijk behoefte aan een veilige zuidgrens. Een huwelijk met een Franse prinses betekende een belangrijke stap in die richting. Aangezien de huizen van Orléans en Coburg goede contacten onderhielden, lag een verbintenis voor de hand.

Al werd over het leeftijdsverschil van 22 jaar heengestapt toch rezen bij de keuze van prinses Louise-Marie verschillende problemen. Het feit dat Leopold Luthers-protestant van afkomst was (in praktijk vrijmetselaar) en Louise-Marie katholiek werd opgelost door het huwelijk twee maal in te zegenen. Ook werd door beide partijen hard onderhandeld over de zakelijke kanten van de huwelijksvereenkomst. De beide koningen vielen over iedere cent. Leopold beloofde een verhoging van de Civiele Lijst. Door Louis-Philippe werd een behoorlijke bruidschat toegezegd. Hij wilde die later echter niet eens betalen. Louise-Marie was overigens niet de mooiste kandidaat die op de koninklijke huwelijksmarkt figureerde.

Nadat de verloving werd bekendgemaakt, had Leopold niet eens behoefte om zijn pasverworven bruid te ontmoeten. "Onze families", zo redeneerde hij, "kennen elkaar al jaren. Dat volstaat.". Hier komen we op het laatste en ook lastigste probleem: de prinses voelde er niets voor om 'die Belg' te huwen en haar vertrouwde omgeving te moeten verlaten. Daarbij had natuurlijk niemand stilgestaan.

De huwelijksplechtigheid op 9 augustus 1832 was een droevige bijeenkomst. De bruid zag er bleek en triestig uit. "Ik weet niet", schreef Louise-Marie, "of mijn vader de draagwijdte van mijn offer inziet. Beseft hij wel dat ik mijn vaderland, mijn lustige leven tje en alles wat mij dierbaar is in de steek laat voor iemand die me even onverschillig is als de eerste de beste voorbijganger.".

Louise-Marie als echtgenote.

Aanvankelijk huilde de Franse prinses om haar uithuwelijking. Alle verplichtingen die verbonden waren aan haar functie en voortvloeiden uit het huwelijk ervaarde ze bijna als een vernedering. "Ik ben trouwens even onverschillig voor zijn strelingen als voor zijn familiariteit. Ik verdraag hem, ik laat hem begaan maar ik voel meer weerzin dan genot."

Geleidelijk veranderden de gevoelens van de koningin en op de derde verjaardag van haar huwelijk schreef ze: "Ik ben sedert 3 jaar de gelukkigste van alle vrouwen.". De angst voor haar man sloeg om in verwondering, ze ging hem vereren. Ze zou van haar ge- maal, die zij Leopich noemde, veel en oprecht gaan houden. Hoewel haar man voor alles bij haar meer en meer de eerste plaats innam, leefde hij steeds meer in afzondering. Als hij last had van depressies of migraine, trok hij zich terug en wilde niemand zien.

Na 1848 ontstond door Louise-Marie haar zwakke gezondheid verwijdering tussen het paar. "Mijn lichamelijke gesteldheid", meldde de koningin in een brief aan haar moeder, "laat mij niet toe mijn plichten als echtgenote na te komen". De koning, met zijn hevig temperament, zocht zijn heil in buitenechtelijke relaties.

Louise-Marie werd vanaf dan door haar man bedrogen en belogen. Het volk wist het en koos partij voor de koningin. De pers kende geen grenzen in de aanvallen op zijn privé-leven.

Leopold had op latere leeftijd een verhouding met Arcadie Claret, dochter van Joseph Claret, die onder Napoleon had gediend, en van Henriette Neetesonne, van Gentse afkomst. Omdat Arcadie minderjarig was, liet men haar huwen met Frederik Meyer, een stalmeester van de koning.

Onmiddellijk na de huwelijksinzegening stuurde men hem naar Duitsland met de opdracht nooit meer terug te komen. Uit deze verhouding kwamen zelfs twee zonen voort. Deze kregen adellijke Duitse titels en maakten carrière. Leopold I had praktisch een tweede gezin met Arcadie van wie men een "barones Meyer van Eppinghoven" maakte. De barones, die zeer uitdagend was, wekte ergernis omdat zij overal uitpakte met de verhouding. Jules van Praet, één van de ministers en grote vertrouweling van de koning schreef in zijn dialect aan een vriend letterlijk: "Ik zag zelf het vrouwmens. Zij reed in een open koets en was schoon als een zonnebloem. De mensen letten er zo niet op maar ik was er onderste boven van. Ik had haar gaarne een schop in haar gat gegeven". Het viel ook de bevolking zwaar zodat men vreesde voor opstootjes en rellen. Sommigen dachten zelfs dat de koning zijn troon zou verliezen.

Louise-Marie leed zwaar onder de grote eenzaamheid. De koning was vaak afwezig: bij Arcadie, in de Ardennen, naar Duitsland. "Ik wacht met ongeduld op mijn geliefde koning", herhaalde zij vaak.

Toen de dood van de koningin naderde vluchtten Arcadie, haar kinderen en familie uit Brussel, meestal naar Duitsland, om de volkswede niet te moeten trotseren.

Louise-Marie zou haar man de liaison nooit verwijten. Daarvan getuigt de laatste liefdesbrief die ze hem als testament schreef.

"Ik hoop dat je zo gelukkig zal zijn als ik was door jou en met jou... Of mijn leven lang of kort wordt, ik zal altijd lang genoeg geleefd hebben als ik voor jou ook maar iets betekend heb, al was het maar één ogenblik".

Samenstelling : SAMYN Ann (Gidsenkring 'Lange Nelle')

Bibliografie :

- Marten Roorda : Het Liefdestestament van Louise-Marie.
(Vorsten, mei 1989)
- Mia Kerckvoorde : Louise van Orléans. Het vergeten leven van
Louise-Marie, eerste koningin van België.
(Uitgegeven door Lannoo, Tielt, België)
- Louis De Lentdecker : Louise-Marie, vergeten koningin van België.
(Het Laatste Nieuws, 19 november 1988)

Aktiviteitenkalender

10 SEPTEMBER 1989 - OPEN MONUMENTENDAG.

10 SEPTEMBER 1989
10 SEPTEMBER 1989
10 SEPTEMBER 1989
10 SEPTEMBER 1989

OPEN
MONUMENTEN
DAG

Op zondag 10 september 1989 zet Vlaanderen zijn deuren open. Elke stad of gemeente bepaalt zelf het programma voor hun Open Monumentendag.

Er worden zoveel mogelijk Vlaamse stads- en gemeentehuizen, boerderijen, molens, kerken, kastelen, woningen, abdijen, beghijnhoven, parken, watertorens, fabrieksgebouwen en nieuwe monumenten open gesteld voor het publiek.

Daarnaast worden naargelang de plaats animatie-activiteiten voorzien zoals rondleidingen, monumentenwandelingen enz. De Oostende Schepen van Cultuur, mevr. E. Vercruyssen-Haeghebaert, besloot haar

medewerking te verlenen aan dit uniek initiatief om zowel toerist als plaatselijke inwoner Oostende vanuit een aparte invalshoek te leren kennen.

Het plaatselijk komitee, o.l.v. bestuurschef Yvonne Vyncke werkt aan "Oostende vanuit de hoogte". Men is van plan het publiek wegwijs te maken in de 'nieuwe' watertoren in het Maria-Hendrikapark, de vuurtoren 'Lange Nelle' en de beiaardtoren op het Wapenplein. Ook de gidsenkring 'Lange Nelle' zal op deze dag haar medewerking verlenen. Meer informatie zal nog te vinden zijn in de plaatselijke en nationale pers.

Open Monumentendag, alvast een dag om vrij te houden!

14 & 15 OKTOBER 1989 - CONGRES F.T.G. - EUROPASTAD TIELT

Federatie van Toeristische Gidsengroeperingen

Op zaterdag 14 en zondag 15 oktober '89 heeft te Tielt het F.T.G.-congres plaats. Het thema wordt: "Gids en toerist.....op naar 1992."

De organisatie van dit weekend is in handen van de 'Tielts Gidsenkring'. Zij zal er tijdens het 2-daagse congres naar streven, om de charme van haar eigen landelijke gastronomie en de Kanegemse bloemenpracht te integreren in een .....

ATTRAKTIEVE EUROPASTAD

PROGRAMMA :

Zaterdag 14 oktober 1989.

Deze dag richt zich meer specifiek tot de 'gidsen' zelf en hun naaste bloedverwanten.

- Vanaf 14.00u aankomst + ontvangst Cult. Centrum (congresmap)
- 15.00u wandeling stadspark + bezoek boerenmarkt
- 16.15u bustrip naar Kanegem (bloemen, geboortedorp B.Schotte & G.Danneels) met gastron. causerie, werkvergadering en degustatie streekbieren
- 19.00u 'Hutsepot met speenvarken' in Tielts restaurant
gevarieerd aanbod avondprogramma

Zondag 15 oktober 1989.

Tielt opent zijn deuren voor alle geïnteresseerden. Ook u als lid van de Oostendse gidsenkring 'Lange Nelle' bent uitgenodigd!!

- Vanaf 9.00u aankomst + ontvangst Cult. Centrum (map & workshop)
- 10.00u verwelkoming voorzitter F.T.G. + rede voorzitter VVV-Tielt
- 10.45u geleide wandeling door Tielt (bevrijding door Polen)
- 11.30u receptie stadhuis
- 12.45u bustransfert naar Zwevezele met aansluitend feestelijk middagmaal
- 15.45u vrij bezoek aan Europa's grootste landbouwmuseum
- 17.00u slottoespraken, koffie/thee, afscheidsgeschenk
- 18.00u bustransfert naar Tielt

DEELNAME IN DE ONKOSTEN :

Enkel zaterdag : 690 Bfr per persoon
Enkel zondag : 875 Bfr per persoon
zaterdag + zondag : 1500 Bfr p.p.

Wie in Tielt wil overnachten kan dat in ofwel

Hotel Parador : (kamer + ontbijt) 1p=1000 / 2p=1650
Hotel Shamrock : idem 1p=1150 / 2p=1800

Gedetailleerd programma met bijhorend inschrijvingsformulier is te verkrijgen op het secretariaat van 'Lange Nelle' (059/ 26 76 31)
INSCHRIJVINGEN GRAAG VOOR 10 SEPTEMBER!

Sprokkels ...

** Voor wie het horen wil en om de grootste pessimisten te overtuigen: sedert haar oprichting heeft 'Lange Nelle' al een 140-tal gidsbeurten verzorgd!

*****

** Naast haar 14 gidsende leden telt de gidsenkring al bijna 100 aangesloten leden.

*****

** Eind augustus wordt het beschermkomitee officieel aangesteld. Volgende personen maken er deel van uit:

Dhr. D. Vermeesch, Schepen van Toerisme
Dhr. Van Tieghem de ten Berghe, Notaris, Kamer van Koophandel
Dhr. E. Mares, Adviseur Provinciebestuur
Dhr. J. Dreesen, Sekretaris heemkundige kring 'De Plate'

*****

** Johnny Monteyne, gidsend lid, werd op 28 juni 1989 vader van een flinke dochter Sarah.
Vermomd als Eddy Wally was hij op 4 juli 1989 te zien in de VTM Soundmixshow.
Twee prestaties het vernoemen waard!

*****

** Hierbij feliciteren we ook gidsenkring Veurne en gidsenkring Kortrijk. Beiden vieren hun 25-jarig bestaan.

*****

** N.a.v. de viering '1000 jaar Oostende' in 1964 kwam het school-schip Mercator van Antwerpen naar Oostende en bleef er.
Dit feit wordt 'herdacht' met een luisterrijke happening op 5 augustus a.s. (toegang gratis). Allen daarheen!

*****

Hotel - Restaurant

LUSITANIA

De Hr Tony Maeyaert
Visserskaai 35
8400 OOSTENDE

Uit sympathie

Taverne

VANS

Roland 'Prume' Seuryneck

*Aangename steer

*Lekkere snacks

Open: van 15 uur tot ... uur Gesloten op woensdag.

Christinastraat 22 - 8400 OOSTENDE

**2-de ZEISS
NORTHSEA ROLLER
CUP**

Rolschaatspiste Egellaan Zandvoorde

Inrichting: Zwaantjes Roller Club Zandvoorde

**Zondag 24 sept.
10.00 u en 14.00 u**

FOTOCOPIEHUIS

DESNERCK D.

Torhoutsteenweg 196

8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 31 46

**FOTOCOPIES
AAN DE
GOEDKOOPSTE PRIJZEN**

Bezoek met
gediplomeerde
gidsen

Visite avec
guides
diplomés

Fachkundige
Führung

Visits with
official
guides

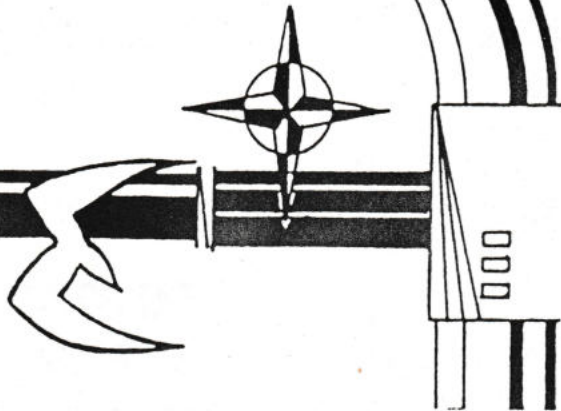
Visitas con
guías
diplomados

Visita con
guide
diplomati

OOSTENDE

Officiële gidsenkring - Oostende
Association de guides officiels - Ostende
Verein diplomierter Fremdenführer - Oostende
Association of official guides - Ostend
Asociacion de guías oficiales - Ostenda
Associazione di guide ufficiali - Ostenda

Inlichtingen en aanvragen   Eekhoornstraat 20
Informations et réservations   B - 8400 OOSTENDE
Information und Anfrage   059/80.78.10
Informations and demands   059/70.72.07
Informaciones y demandas
Informazioni e richieste

WESTVLAAMSE GIDSENKRING

" LANGE NELLE "

